

PLAN DAVANJA KONCESIJA ZA DETALJNA GEOLOŠKA ISTRAŽIVANJA I EKSPLOATACIJU MINERALNIH SIROVINA ZA 2014. GODINU SA PROGRAMOM JAVNE RASPRAVE

Pravni okvir	Zakon o koncesijama ("Službeni list CG", br.8/09), Zakon o rudarstvu ("Službeni list CG", br.65/08) i Zakon o geološkim istraživanjima („Službeni list RCG“, br. 28/93, 27/94, 42/94 i 26/07 i “Sl.list CG”, br.28/11 i 42/11).
Opis dokumenta	<p>Plan davanja koncesija odnosi se na analizu i ocjenu postojećeg stanja i to u pogledu opisa predmetnih koncesija, lokacija na kojima se može vršiti koncesiona djelatnost i rokovima za objavljivanje javnih oglasa za davanje koncesija.</p> <p>Plan je vođen jasnom vizijom budućeg stanja u prostoru koji uvažava principe održivog razvoja i obezbjeđuje racionalno korišćenje mineralnog resursa.</p>
Period sprovođenja	2014. godina
Status dokumenta	Predlog
Datum verzije	25.02. 2014. godine
Korisnici	Vlada Crne Gore Ministarstvo ekonomije Ministarstvo održivog razvoja i turizma Ministarstvo finansija Poreska uprava

Nacrt

Na osnovu člana 7 stav 1 Zakona o koncesijama („Službeni list“ CG“, broj 8/09), Vlada Crne Gore, na sjednici od _____2014. godine, je utvrdila

P L A N
DAVANJA KONCESIJA ZA DETALJNA GEOLOŠKA ISTRAŽIVANJA I EKSPLOATACIJU MINERALNIH SIROVINA ZA 2014. GODINU

Jedan od ciljeva je i uspostavljanje transparentnih uslova za davanje koncesija u cilju ravnopravnosti svih zainteresovanih subjekata, odnosno, učesnika u postupku davanja koncesija za korišćenje mineralnog resursa, kao i stvaranje uslova za rješavanje otvorenih pitanja od značaja za ostvarivanje prava na koncesiju.

Pored toga, koncesije se daju radi obezbjeđenja odgovarajućeg javnog interesa, unapređenja rudarske djelatnosti, obezbjeđenja održivog korišćenja neobnovljivog mineralnog resursa zasnovanog na njegovom dugoročnom korišćenju, veće zaposlenosti, kao i racionalnog, ekonomičnog, pravilnog i efikasnog korišćenja prirodnih bogatstava, tehničko-tehnološkog unapređenja i očuvanja životne sredine.

Dosadašnja iskorišćenost mineralnih sirovina i realna mogućnost njihovog daljeg i optimalnijeg korišćenja nameću potrebu za njihovim daljim istraživanjima, eksploatacijom i korišćenjem u skladu sa savremenim dostignućima nauke, tehnike i tehnologije i racionalnim upravljanjem prema međunarodnim standardima.

U tom cilju je neophodno, da se primjenom zakonskih i drugih propisa pristupi sprovođenju procedure za davanje koncesija pod jednakim, transparentnim i nediskriminatornim uslovima, uz nadoknadu koja mora biti adekvatna valorizaciji prirodnog bogatstva, kako bi se na optimalan način koristili mineralni resursi. Međutim, mora se voditi računa da se korišćenje prirodnih resursa odvija na održiv način. U praksi se davanje koncesija pokazalo kao optimalan model valorizacije prirodnih potencijala.

U Crnoj Gori je registrovano 14 pojava nemetalčnih mineralnih sirovina među kojima su tehničko-građevinski (u daljem tekstu: TGK) i arhitektonsko-građevinski (ukrasni) kamen (u daljem tekstu: AGK).

Inače, od svih nemetala, najveće trend rasta broja ležišta i pojava imaju, upravo, naprijed navedene mineralne sirovine. Uglavnom, sve registrovane nemetalčne mineralne sirovine imaju svoje mjesto u strateškom značaju za razvoj države. Među njima su, posebno, izdvojeni TGK i AGK, kao najznačajnije nemetalčne mineralne sirovine.

Svi su izgledi, ne bez razloga, da će se ove mineralne sirovine, vrlo brzo, po značaju za privredni razvoj Crne Gore, a posebno za strategiju razvoja, svrstati među najznačajnije mineralne sirovine uopšte. Niz je razloga za ovakvu tvrdnju, kao što su: značajan broj ležišta i pojava različitih vrsta i tipova uz tendenciju njihovog povećavanja, ravnomjerna raspoređenost ležišta i pojava, lokacije, kratki vremenski period za izgradnju i otvaranje rudnika, uslovi eksploatacije, potražnje na tržištu, pristupni putevi do ležišta i pojava, neka su blizu manjih ili većih morskih pristaništa i dr.

Najznačajnija mineralna sirovina u Crnoj Gori je AGK ili, kako se najčešće naziva, ukrasni građevinski kamen. U doglednoj budućnosti ova nemetalčna mineralna sirovina mogla bi se, po značaju za privredni razvoj Crne Gore, a posebno za strategiju razvoja, svrstati među najznačajnije mineralne sirovine uopšte, u koje su, za sada, uvršteni samo crveni boksiti i ugalj. Takva očekivanja zasnivaju se na nizu povoljnih faktora, kao što su: brojnost ležišta i pojava različitih vrsta i tipova kamena, razmještaj i lokacije ležišta i pojava, kratko vrijeme neophodno za izgradnju rudnika, povoljnost u vezi sa nabavkom i održavanjem opreme i dr.

Po broju ležišta i pojava, AGK je na drugom mjestu među čvrstim mineralnim sirovinama, poslije crvenih boksita, a sa bigrom, kao specifičnom vrstom AGK, na prvom mjestu. Svako ležište i pojava AGK je specifično i sa jedinstvenim kamenom, što je, uz dobar marketing, bitno za uspješan plasman.

Treba istaći da su ležišta i pojave AGK ravnomjerno raspoređeni na teritoriji Crne Gore, što je povoljno sa gledišta lokalne potrošnje, kao i zapošljavanja, odnosno, radne snage. Do ležišta i većine pojava AGK postoje pristupni putevi, odnosno, infrastruktura je na zadovoljavajućem nivou.

U pogledu ekološke komponente u strategiji razvoja Crne Gore značajno je da površinski kopovi ukrasnog kamena pružaju više mogućnosti od drugih da se u konačnom rezultatu teren kopa oplemeni i učini ambijentalno i sadržajno bogatijim u odnosu na stanje prije otpočonjanja radova. Takvi objekti su izazov za stvaralačku imaginaciju u pogledu pejzažne arhitekture, prostornog planiranja, pa i ekoloških sadržaja, odnosno, sa aspekta očuvanja i zaštite prirode. Za ekološku državu nije niti smije biti zamrzavanja svake privredne aktivnosti u primarnim djelatnostima, jer bi to vodilo stagnaciji i zaostajanju i negiralo bi plemeniti smisao ekološke ideje. Pravi smisao je da se radi i razvija, ali da se pri tome biraju najkorisnije ili bar najmanje štetne varijante u ekološkom pogledu.

U Crnoj Gori ležišta i pojave TGK su krečnjačko-dolomitskog i izuzetno dolomitsko-krečnjačkog sastava. S obzirom na geološku građu Crne Gore, broj sličnih ležišta i pojava može da ima tendenciju rasta. Ova mineralna sirovina je jeftina, pa sa tog aspekta ne trpi skupi transport. Znači, lokacija geološke formacije i potencijalnog rudnog tijela je ključni faktor za uvrštavanje u ležište i rentabilnu eksploataciju. Naravno, kvalitet se podrazumijeva, a lokacija razmatra i u odnosu na mogućnost transporta i na blizinu potrošača.

Ležišta TGK, kao što je već istaknuto, su ravnomjerno raspoređena na teritoriji Crne Gore i uglavnom se nalaze blizu većih potrošača.

Geološke specifičnosti Crne Gore i izvjesni deficit u pogledu istraženih ležišta šljunka i pijeska, kao i posljedice eksploatacije šljunka i pijeska iz korita rijeka, koja su dovela do znatnih deformacija korita, obala i čitavih područja, usloveli su da TGK postane supsitut šljunka i pijeska.

Tehničko-građevinski kamen je dobrog kvaliteta, ali rijetko vrhunskog, koji bi odgovarao i najstrožijim zahtjevima za habajuće slijeve puteva sa velikim opterećenjima ili za brze pruge. Ležišta takvog kamena se nalaze u kompleksima magmatskih stijena, uključujući vulkanske, kao što su pojave u području Crmnice, odnosno, opštine Bar, a koja je jedna od njih i predmet godišnjeg plana za dodjelu koncesija za 2014. godinu.

Sa razvojnog aspekta naše privrede posebno su značajna ležišta cementnog laporca u okolini Pljevalja, jer se radi o velikim ležištima kvalitetne sirovine, koja može da se otkopava kao otkrivka uglja pri površinskoj eksploataciji.

U Crnoj Gori je registrovano sedam ležišta cementnih laporaca, od čega pet u Pljevaljskom ugljonosnom basenu, gdje se javlja kao prateća sirovina u krovini glavnog ugljenog sloja. Jedno ležište je u blizini Danilovgrada, a jedno u okolini Ulcinja. Sa razvojnog aspekta posebno su značajna ležišta u okolini Pljevalja, jer se radi o velikim ležištima kvalitetne sirovine, koja može da se otkopava uzgred, odnosno, kao otkrivka uglja pri površinskoj eksploataciji. Koristi se za proizvodnju portland cementa.

Ugalj je jedna od najznačajnijih mineralnih sirovina u Crnoj Gori. Utvrđene su dvije vrste uglja. Po statističkoj evidenciji i uobičajenoj terminologiji, koja je u upotrebi i u dijelu važećih propisa, to su mrkolignitni uglj i mrki ugalj. Po međunarodnoj klasifikaciji to bi bili meki mrki ugalj na prelazu ka tvrdom (mrkolignit) i tvrdi mat mrki ugalj (mrki). Ležišta i pojave mrkolignitnog uglja koncentrisane su okolini Pljevalja, dok su ležišta mrkog uglja poznata samo u Beranama i okolini.

Treba istaći da nema bitnih principijelnih protivrječnosti između ekološke orijentacije i termoenergetskog korišćenja mrkolignitnog uglja u strategiji razvoja Crne Gore. Pljevaljski mrkoligniti imaju niži sadržaj sagorljivog sumpora, a napredne tehnologije omogućavaju sagorijevanje takvog uglja u termoelektranama sa maksimalnim iskorišćenjem toplote, kao i sa korišćenjem nusprodukata, uključujući i ekološki posebno štetne, kao što su azotni oksidi (za azotna đubriva) i sumporni oksidi (za građevinski gips). S druge strane, električna energija iz termoelektrana bitno doprinosi stabilnosti elektroenergetskog sistema, što je uslov za dobar rad najznačajnijih industrijskih kapaciteta u Crnoj Gori.

Ako se ima u vidu relativna ograničenost rezervi mrkolignitnih ugljeva u Crnoj Gori, kako istraženih tako i potencijalnih, kao i da su neobnovljivi, treba ih racionalno i štedljivo koristiti, uz što veće iskorišćenje uglja iz ležišta i uz ekološki povoljne konačne efekte eksploatacije.

Predmet koncesija

Koncesije za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina definisane su Zakonom o koncesijama („Službeni list CG“, br.08/09), Zakonom o rudarstvu („Službeni list CG“, br.65/08) i Zakonom o geološkim istraživanjima („Službeni list RCG“, br. 28/93, 27/94, 42/94 i 26/07 i „Sl.list CG“, br. 28/11 i 42/11).

1. „Volujica“ (TGK), opština Bar,
2. „Sitnica“ (TGK), opština Herceg Novi,
3. „Dolovi-Komani“ (AGK), Glavni grad Podgorica,
4. „Jagnjilo“ (cementni laporac), opština Pljevlja,
5. „Bobik“-Čevo (AGK), Prijestonica Cetinje,
6. „Tospude“-Cuće (AGK), Prijestonica Cetinje,
7. „Midova kosa“-Budoš (TGK), opština Nikšić,
8. „Vinići“ (AGK), opština Danilovgrad i
9. „Kriva Ploča“ (AGK), opština Danilovgrad,
10. „Otilovići“ (mrkolignitni ugalj), opština Pljevlja i
11. „Mataruge“ (mrkolignitni ugalj), opština Pljevlja.

Položaj i osnovne karakteristike istražno-eksploatacionih prostora mineralnih sirovina čija se detaljna geološka istraživanja i eksploatacija predviđa

1. „Volujica“ (TGK), opština Bar

Inicijativu za dodjelu koncesije za eksploataciju mineralne sirovine tehničko-građevinskog kamena na ležištu „Volujica“, Opština Bar, podnijelo je Akcionarsko društvo Luka Bar – Bar.

Ležište tehničko-građevinskog kamena „Volujica“, se nalazi na sjevernoj strani poluostrva Volujice, u operativnoj zoni Luke Bar. Administrativno pripada teritoriji Opštine Bar.

Šire područje ležišta tehničko-građevinskog kamena „Volujica“, pripada južnom dijelu lista „Bar“, 1:100 000.

Površina prostora, na koji se traži koncesija za eksploataciju, iznosi 20,1 ha i ograničeno je tačkama A', B'/B, C'/C, D', E', F', G' i H' sa tačno određenim koordinatama, koje su date u Elaboratu o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi tehničko-građevinskog kamena ležišta „Volujica“, Bar, stanje 31.12.2008. godine, kako je dato u narednoj tabeli:

Tačka	KOORDINATE		Površina (ha)
	X	Y	
A'	4 660 895	6 589 180	20,1
B'/B	4 660 829	6 589 440	
C'/C	4 660 670	6 589 968	
D'	4 660 575	6 590 160	
E'	4 660 450	6 590 085	
F'	4 660 450	6 589 825	
G'	4 660 510	6 589 555	
H'	4 660 535	6 589 385	

U neposrednoj blizini istražno-eksploatacionog prostora, locirani su značajni infrastrukturni objekti: asfaltni put, industrijski željeznički kolosjek, rezervoarski prostor za naftu i naftne derivate, instalacije za pretakanje nafte i njenih derivata, rezervoari lužine Kombinata aluminijuma, silos za žitarice i dr.

Luka Bar je lokalnim saobraćajnicama povezana sa magistralnim putem za Podgoricu, Herceg Novi i Ulcinj, kao i željezničkom prugom Bar - Beograd, tako da ležište tehničko-građevinskog kamena „Volujica“, zahvaljujući postojećoj infrastrukturi (drumskoj, željezničkoj i pomorskoj), zauzima veoma povoljan geografski položaj.

Brdo Volujica, u morfološkom smislu, predstavlja poluostrvo, sa najvišom kotom od 256 m.n.v. i završava se istoimenim rtom. Brdo se pruža pravcem SZ-JI, čija se sjeverna padina strmo spušta prema ravni Barskog polja. Značajni morfološki oblici koji se pojavljuju u ovom kraju su vrtače i manje jame, tipični predstavnici morfologije karsta.

Poluostrvo Volujica sa izraženim osnovnim grebenom, strmim jugozapadnim i sjeveroistočnim padinama, slabo razuđenom obalom, geološko-tektonskim sklopom i relativno malom površinom koju zahvata, nema uslova za pojavu, kako površinskih, tako i podzemnih voda.

U klimatskom pogledu, ovo područje pripada mediteranskom tipu sa bogatstvom padavina, velikom vlažnošću, temperaturama sa malim dnevnim i godišnjim kolebanjima. Obilježja područja sa mediteranskom klimom su dugi, topli i sušni letnji periodi, a blagi i kišni zimski periodi.

U geološkoj građi šireg područja ležišta tehničko-građevinskog kamena „Volujica“ učestvuju sedimenti gornje krede (K_2^3), srednjeg eocena (E_2) i kvartara (Q).

Geološku građu ležišta tehničko-građevinskog kamena „Volujica“, sačinjavaju karbonatni sedimenti gornje krede (K_2). Sedimentima gornje krede pripadaju krečnjaci, dolomitični krečnjaci i ređe dolomiti, koji po starosti odgovaraju santon-kampanu ($K_2^{4,5}$) i mastrihtu (K_2^6). Neraščlenjene naslage santon-kampan predstavljene su slojevitim i bankovitim smeđim, svijetlosmeđim, smeđesivim do svijetlosmeđesivim brečiziranim krečnjacima. Naslage mastrihta izgrađuju smjene slojevitih i bankovitih smeđih i svijetlosmeđih krečnjaka i dolomitičnih krečnjaka.

Geološke bilansne rezerve tehničko-građevinskog kamena, B i C_1 kategorije, ležišta „Volujica“, prema navedenom Elaboratu o rezervama, iznose oko 10.000.000 m³ č.s.m.

Eksploatacione rezerve tehničko-građevinskog kamena ležišta „Volujica“, prema navedenom Elaboratu o rezervama, iznose oko 9.000.000 m³ č.s.m.

Na osnovu dobijenih rezultata laboratorijskih ispitivanja, tehničko-građevinski kamen ležišta „Volujica“ može se upotrebiti kao građevinski kamen za proizvodnju: agregata za izradu betona; agregata za izradu asfalt betona za puteve trećih i nižih razreda saobraćajnog opterećenja; agregata za izradu klasičnih i savremenih podloga za puteve sa teškim saobraćajnim opterećenjem; agregata za gornje i donje noseće slojeve od bituminiziranog materijala u putogradnji; tucanika za zastor željezničkih pruga; i proizvodnju tucanika i lomljenog kamena za gruba zidanja u niskogradnji i hidrogradnji, uključujući lukobrane.

2. „Sitnica“, (TGK), opština Herceg Novi

Inicijativu za pokretanje davanja predmetne koncesije podnio je „Bekommerc“ d.o.o. – Herceg Novi.

Pojava tehničko-građevinskog kamena „Sitnica“ nalazi se u široj okolini naselja Sitnica, Opština Herceg Novi i zahvata površinu od 1,4 ha.

Koordinate graničnih tačaka i površina istražno-eksploatacionog prostora „Sitnica“, dati su u sljedećoj tabeli:

TAČKA	KOORDINATE		POVRŠINA(ha)
	Y	X	
1	6 537 937.02470	4 711 801.29890	1.4
2	6 537 853.21000	4 711 720.53500	
3	6 537 856.16000	4 711 713.30000	
4	6 537 861.06000	4 711 698.59000	
5	6 537 865.44000	4 711 683.21000	
6	6 537 949.25000	4 711 765.31000	
7	6 537 962.36000	4 711 771.04000	
8	6 537 980.41000	4 711 788.75000	
9	6 538 006.98000	4 711 814.80000	
10	6 538 022.15000	4 711 818.54000	
11	6 538 071.57000	4 711 830.72000	
12	6 538 101.72000	4 711 853.92000	
13	6 538 106.16000	4 711 856.86000	
14	6 380 92.04000	4 711 889.21000	
15	6 537 967.74000	4 711 855.04000	
16	6 537 920.34000	4 711 850.37000	

Predmetna pojava nazvana je „Sitnica“ po istoimenom naselju koje se nalazi sjeverozapadno od iste.

Predmetni lokalitet se nalazi pored regionalnog puta Herceg Novi – Trebinje, a od Herceg Novog udaljen je oko 17 km, a vazdušnom linijom od oko 12 km.

Do budućeg istražno-eksploatacionog prostora sa navedenog regionalnog puta postoji izgrađeni pristupni put (120 m) a po odobrenju nadležnog organa Opštine Herceg Novi.

Predmetni lokalitet administrativno pripada Opštini Nerceg Novi, KO Kruševice. Jedan dio zemljišta je u državnom vlasništvu, a drugi dio u vlasništvu podnosioca inicijative.

Opština Herceg Novi donijela je Odluku, br. 01-1-97/12 od 13.02.2012. godine, o izradi Lokalne studije lokacije „Sitnica“ – kat.parcele 4107/11, 4107/12 i 4107/13, K.O. „Kruševice“. Odredbom člana 6 ove Odluke propisano je da u skladu sa smjernicama planskih dokumenata višeg reda, predmetnim Planom utvrdiće se osnov za eventualnu izgradnju, korišćenje i održavanje objekata i postrojenja za eksploataciju tehničko-građevinskog kamena na ovom prostoru, na način kojim se obezbjeđuje optimalno tehno-ekonomsko iskorišćavanje potencijalnog ležišta, a u skladu sa savremenim naučnim dostignućima, propisima, standardima i tehničkim normativima kojima su utvrđeni uslovi u pogledu zaštite životne sredine. Prema katastarskoj podjeli pojava tehničko-građevinskog kamena „Sitnica“ pripada topografskom listu „Trebinje“, 1:100 000, sekcija „Trebinje“ 4-4, 1:25 000 („Dubravka“).

Shodno naprijed navedenoj Odluci, urađen je Nacrt Lokalne studije lokacije “Sitnica-kat.parcele 4107/11, 4107/2 I 4107/3 sve KO Kruševice, opština Herceg Novi”.

Ministarstvo održivog razvoja I turizma dostavilo je Ministarstvu ekonomije predmetni Nacrt Lokalne studije lokacije, br.04-144/2 od 07.02.2014. godine, na mišljenje.

U skladu sa odredbama Zakona o uređenju prostora I izgradnji objekata (“Sl.list CG”, br.51/08, 40/10, 34/11 I 35/13), Ministarstvo ekonomije je dalo pozitivno mišljenje na Lokalnu studiju lokacije “Sitnica-kat.parcele 4107/11, 4107/2 I 4107/3 sve KO Kruševice, opština Herceg Novi”.

Predmetni lokalitet se nalazi na karstnom području, na 870-939 m.n.m., sa sjeveroistočne strane je uzvišenje Sović (1.142 m.n.m.), a sjeverozapadno uzvišenje Jevtova lazina (868 m.n.m.), koji se pružaju iznad Bokokotorskog zaliva sa karakterističnim brdsko-planinskim reljefom.

Klimatski uslovi će omogućiti rad na budućem kamenolomu tokom cijele godine.

Lokalitet „Sitnica“ spada u krašku oblast sa propusnim zemljištem koje ne dozvoljava bilo kakve stalne vodene tokove, tako da je bezvodan i bez površinskih tokova. Drenira se preko karstnih formi-ponora, škripova i škrapa.

U granicama predmetnog lokaliteta nema nikakvih urbanističkih objekata. Najbliže kuće se nalaze duž magistrale Herceg Novi – Trebinje, na udaljenosti od oko 1.500 m.

U neposrednoj blizini lokaliteta nalazi se niskonaponska elektro-energetska mreža. Od nadležnog organa podnosilac inicijative je dobio saglasnost za izgradnju trafo-stanice.

Uslovi vodosnabdijevanja (tehničkom vodom i vodom za piće) su veoma nepovoljni, s obzirom da ne postoji razvijena vodovodna mreža, a u širem prostoru nema stalnih vodotoka. Vodosnabdijevanje se mora rješavati izgradnjom rezervoara i dopremom potrebnih količina vode cistijernama.

Lokalitet „Sitnica“, sa užom okolinom, pripada geotektonskoj jedinici Visoki krš. U širem području, prema istoku, jugu i jugoistoku, prisutni su i sedimentni razvicia karakterističnog za geotektonsku jedinicu Budva zona.

Šire područje izgrađuju stijene trijasa, jure, krede, kredno-paleogenog fliša, eocena i kvartara.

Na predmetnom prostoru su vršena samo osnovna geološka istraživanja koja su podrazumijevala izradu Osnovne geološke karte.

Na osnovu podataka, tokom izrade Osnovne geološke karte i prospekcije terena užeg područja „Sitnice“, može se konstatovati da teren izgrađuju karbonatni sedimenti (krečnjaci, rjeđe dolomiti) mezozojske starosti, predstavljeni slojevitim, debelo slojevitim, rjeđe bankovitim krečnjacima, blijedo-žučkasto-smeđom bojom.

U stratigrafskom pogledu navedeni krečnjaci pripadaju naslagama gornje jure (J₃) i donje krede (K₁).

Za potrebe preliminarnih ispitivanja kvaliteta rezervi pojave tehničko-građevinskog kamena „Sitnica“ podnosioc inicijative je uzeo jednu probu za kompletnu analizu.

Na osnovu rezultata ovih ispitivanja, u skladu sa odredbama JUS standarda, predmetna mineralna sirovina se može upotrijebiti za proizvodnju tehničko-građevinskog kamena i proizvodnju agregata za asfalt i beton.

Postoje dobri uslovi za primjenu površinske eksploatacije mineralne sirovine ne izlazeći iz okvira brdskog (visinskog) tipa kopa.

Ne treba očekivati značajnije gubitke pri eksploataciji mineralne sirovine.

Lokalitet predstavlja veoma povoljan prostor za postavljanje postrojenja za proizvodnju kamenog agregata i mješavine za izradu mašinskog maltera.

Prema tome, sa aspekta primjene tehničko-tehnoloških rješenja otvaranja ležišta i buduće eksploatacije, kao i definisanja postrojenja za obradu sirovine, morfološke karakteristike omogućavaju tehnički izvodljiva i racionalna rješenja.

S obzirom da na ovom lokalitetu nijesu vršena detaljna geološka istraživanja predmetne mineralne sirovine, nema podataka o rezervama i kvalitetu.

Na bazi izvršene procjene na prostoru pojave tehničko-građevinskog kamena „Sitnica“, uzimajući u obzir površinu prostora i morfološke karakteristike, potencijalne geološke rezerve iznose oko 500.000 m³ č.s.m.

Uz iskorišćenje od 90 %, procijenjene eksploatacione rezerve iznose oko 450.000 m³ č.s.m. Na osnovu naprijed navedenog, sa proizvodnjom od 20.000 m³ č.s.m. na godišnjem nivou, ležište bi imalo vijek eksploatacije oko 20 godina.

3. „Dolovi-Komani“ (AGK), Glavni grad Podgorica

Inicijativu za pokretanje davanja predmetne koncesije podnijelo je D.O.O. „Jokić-Kimont“ – Kotor.

Lokacija arhitektonsko-građevinskog kamena „Dolovi-Komani“ nalazi se u predjelu Bandića – u ataru sela Đeđezi, na oko 16 km južno od Danilovgrada i oko 14 km sjeverozapadno od Podgorice.

Predmetna pojava nazvana je po istoimenom području koje se nalazi u blizini lokacije.

Od magistralnog puta Podgorica-Nikšić, najprometnije saobraćajnice u centralnom regionu Crne Gore, je na udaljenosti od 11 km. Traženi prostor administrativno pripada Glavnom gradu Podgorica, K.O. Dolovi i obuhvata

katstarske parcele broj: 481, 482/2, 473, 474 i 475 koje su u vlasništvu podnosioca inicijative D.O.O. "Jokić-Kimont" – Kotor i zahvataju površinu od 3,8756 ha (38.756 m²).

Istražno-eksploatacioni prostor "Dolovi-Komani" zahvata površinu od 3,8756 ha u koordinatama ugaonih tačaka kako je dato u narednoj tabeli:

TJEMENA TAČKA	KOORDINATE	
	X	Y
A	4 702 880	6 589 580
B	4 702 860	6 589 620
C	4 702 840	6 589 590
D	4 702 660	6 589 550
E	4 702 640	6 589 570
F	4 702 590	6 589 530
G	4 702 690	6 589 350
H	4 702 800	6 589 370
I	4 702 830	6 589 420
J	4 702 810	6 589 450
K	4 702 800	6 589 530
L	4 702 830	6 589 560

Uvjerjenje Sekretarijata za planiranje i uređenje prostora i zaštitu životne sredine, br.Uv.08-352/12-567 od 03.08.2012. godine, potvrđuje da se naprijed navedene katstarske parcele nalaze van zahvata detaljnih urbanističkih planova i Generalnog urbanističkog plana Opštine Podgorica.

Sa magistralnog puta Podgorica-Nikšić, u predjelu Bandića, odvaja se lokalni asfaltni put širine 3-4 m, koji je u dobrom stanju i upotrebljiv je za teretna i putnička motorna vozila. Na oko 11 km od magistralnog puta, neposredno uz lokalni asfaltni put, nalazi se predmetna lokacija.

Predmetni prostor nalazi se na karstnom području, na visini od 470-500 m.n.m., sjverno od Skokočkog osoja. U orografskom pogledu ovo je brdski teren koji se postepeno uzdiže od Bandićke Župe i sela Zagarača prema Busovniku (624 m.n.m.), Siljevci (968 m.n.m.), Tvrdošu (958 m.n.m.) i Malom Garaču (853 m.n.m.) Teren je, uglavnom, bezvodan sa manjom vodenom akumulacijom vještačkog tipa, koja služi, isključivo, kao rezervoar atmosferskih padavina za napajanje stoke. Najbliži riječni tok je izvorni dio rijeke Matice, koja od Bandićke Župe teče prema Vukovom lugu i Tološkom polju. Izvorni dio rijeke Matice čini više jačih izvora, koji se nalaze na oko 1 km vazdušne linije od predmetne lokacije. U neposrednoj blizini je seoski vodovod, tako da su uslovi za vodosnabdijevanje povoljni.

Područje arhitektonsko-građevinskog kamena "Dolovi-Komani" karakteriše se umjereno kontinentalnom klimom, sa dugim, toplim i sušnim ljetom, a blagom i kišnom zimom.

Predmetni istražno-eksploatacioni prostor se nalazi u ruralnoj zoni Glavnog grada Podgorice. Saobraćajne veze u užem i širem području predmetnog prostora su veoma dobro razvijene, kako je već naprijed navedeno.

U granicama predmetnog istražno-eksploatacionog prostora nema nikakvih objekata. Najbliži stambeni objekti nalaze se duž asfaltnog puta koji vodi ka ovom prostoru, dok se najbliži poslovni objekti nalaze duž magistralnog puta Podgorica-Nikšić na udaljenosti od oko 11 km. S obzirom na postojeću infrastrukturu, ovo područje je, u ekonomskom pogledu, oslenjeno na Danilovgrad i Podgoricu.

U neposrednoj blizini predmetnog istražno-eksploatacionog prostora nalazi se niskonaponska elektroenergetska mreža, kao i lokalna trafostanica na udaljenosti od oko 500 m.

Istražno-eksploatacioni prostor "Dolovi-Komani" sa širom okolinom izgrađuju tvorevine koje pripadaju mezozoiku i kenozoiku. Najveći dio terena izgrađuju sedimentne stijene gornjokredne starosti. Kenozoiku pripadaju fluvioglacijalni sedimenti kvartara koji su konstatovani u predjelu Vukovog luga i Tološkog polja.

Na površini terena naslage sedimenata su, izrazito, karstifikovane i polomljene duž brojnih nepravilno raspoređenih sistema pukotina. Debljina pojedinih slojeva i banaka kreće se između 0,5-1,5 m.

Arhitektonsko-građevinski kamen sa predmetnog lokaliteta je sedimentnog tipa a geneza sedimentnih naslaga vezana je uz egzistovanje i gornjokredni razvoj Dinarske karbonatne platforme na ovom području. Dolomitizacija, koja je zahvatila prostor u cjelini, je kasnodijagenetski proces.

U geotektonskom pogledu teren šireg područja prostora "Dolovi-Komani" pripada geotektonskoj jedinici Visoki krš. Za potrebe preliminarnih ispitivanja kvaliteta rezervi arhitektonsko-građevinskog kamena, podnosilac inicijative je uzeo jednu probu za kompletnu analizu koja je izvršena u laboratoriji Instituta za ispitivanje materijala a.d. – Beograd.

Na osnovu utvrđenih mineraloško-petrografskih i fizičko-mehaničkih svojstava, ispitivani kamen spada u teške vrste kamena, malo je porozan, upija vrlo malo vode, postojan je na dejstvo kristalizacionih soli Na_2SO_4 , odnosno, mraza, čvrstoća na pritisak mu je srednje visoka i otpornost na habanje brušenjem deklarirane ovaj kamen kao umjereno tvrd.

S obzirom na povoljne geografske i morfološke uslove, geološka istraživanja i eksploatacija imaće neznatan uticaj na životnu sredinu.

Na predmetnom istražno-eksploatacionom postoje dobri uslovi za instaliranje potrebne opreme i deponovanje materijala.

Na bazi izvršenog prethodnog (orijentacionog) proračuna vršenog na osnovu otkrivenih profila krečnjačkih naslaga, odnosno, do nivoa prirodne otkrivenosti slojeva, prognozne rezerve arhitektonsko-građevinskog kamena procjenjuju se na oko 500.000 m³ č.s.m.

4. „Jagnjilo“ (cementni laporac), opština Pljevlja

Lokalnost "Jagnjilo", na kojoj se nalazi odlagalište cementnog laporca, nalazi se u blizini grada Pljevalja, na padinama Rajčevog brda (1121 m.n.m.) u istočno-jugoistočnom dijelu. Od centra grada, vazdušnom linijom, udaljeno je oko 2,5 km. U neposrednoj blizini prolazi magistralni put Pljevlja-Prijepolje, kao i raskrsnica kod Slijepac mosta za regionalni put Pljevlja-Jadransko more.

Odlagalište, odnosno, istražno-eksploatacioni prostor "Jagnjilo" nalazi se sjeveroistočno, na oko 1 km od aktivnog površinskog kopa ležišta uglja "Potrlica". Iz ovog kopa se u redovnoj proizvodnji laporac i laporoviti krečnjak iz krovinskog dijela glavnog ugljenog sloja, usitnjavanjem i sistemom trakastog transporta, doprema na odlagalište prema ustaljenoj tehnologiji. Odlagalište "Jagnjilo" je formirano po etažnom sistemu gdje se poštuju uslovi shodno fizičko-mehaničkim osobinama materijala, koji je dopreman i morfologiji samog terena.

Odlagalište je jedno izduženo prizmatično tijelo pružanja jugoistok-sjeverozapad. Njegove dimenzije su oko 1400 m po pružanju i oko 400 - 500 m po širini. Hipsometrijski se nalazi između 980 i 1070 m.n.m.

Sa zapadne, sjeveroistočne i jugoistočne strane odlagališta nalaze se seoska domaćinstva na udaljenosti od oko 0,5-1,0 km. Nema stalnih vodenih tokova ni izvora. Okolni teren je kamenit, karstifikovan i obrastao listopadnom i četinarskom šumom. U blizini odlagališta postoji niskonaponska električna mreža.

Odlagalište, odnosno, istražno-eksploatacioni prostor "Jagnjilo" zahvata površinu od oko 90 ha u koordinatama ugaonih tačaka kako je dato u narednoj tabeli:

TJEMENA TAČKA	KOORDINATE		DUŽINA STRANA
	X	Y	
A	4 801 600	6 612 350	A – B
B	4 801 000	6 613 000	B – C
C	4 801 000	6 613 625	C – D
D	4 801 575	6 613 875	D – E
E	4 802 000	6 612 350	E – A

Prema informacijama iz AD Rudnika uglja - Pljevlja, lokacija na kojoj se nalazi odlagalište "Jagnjilo" je u vlasništvu istog.

S obzirom da je odlagalište još uvijek u funkciji deponovanja otkrivke iz ležišta "Potrlica", do njega i na gornjoj etaži postoje mašine i uređaji za dopremu i raspored deponovanja drobljenog laporca. Prema dinamici proizvodnje uglja i otkrivke iz ležišta "Potrlica", za period 2007-2010. godine (iz "Strategije restrukturiranja Rudnika uglja - Pljevlja"), korišćenje ovog odlagališta planirano je do kraja 2010. godine.

Odlagalište, kao tehnogeno ležište, nije bilo predmet geoloških istraživanja sa ciljem utvrđivanja kvaliteta, količina i bilansnosti rezervi laporaca, kao sirovine za proizvodnju cementa, koji je više od 15 godina, iz krovine glavnog ugljenog sloja ležišta "Potrlica", deponovan na ovu lokalnost.

Uže područje odlagališta bilo je predmet istraživanja kroz izradu Osnovne geološke karte i detaljnih geoloških karata, 1: 100 000, 1: 25 000, 1: 10 000 i dr. u cilju sagledavanja opšte geološke građe i strukturnih odnosa šireg područja Pljevalja i upoznavanja geoloških, hidrogeoloških i geomehaničkih svojstava terena Pljevaljskog ugljonosnog basena i samog ležišta "Potrlica".

Najpotpuniji podaci o litostratigrafskim i tektonskim odnosima oboda Pljevaljske kotline mogu se naći na karti i tumaču za detaljnu geološku kartu, 1: 10 000, Pljevaljskog ugljonosnog basena.

U 1981. godini izvršena su najobimnija istraživanja ležišta "Potrlica" koja su rezultirala definisanjem krovinskih laporaca kao kvalitetne mineralne sirovine za proizvodnje portland cementa i izradom "Elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi cementnog laporca Pljevaljskog basena, stanje 20.03.1982. godine".

Dokazane su bilansne rezerve od oko 93 miliona tona A, B i C₁ kategorije. U Elaboratu, za proizvodnju portland cementa, ocjenjivani su, kao korisna sirovina, tri gornja stratigrafska člana u ležištu. Najveći dio istraženog dijela ležišta otkopan je pri dosadašnjoj eksploataciji uglja i odložen na odlagalištima (unutrašnja: "Potrlica" i "Kutlovača" i spoljašnja: "Jagnjilo" i "Grevo"), a manji dio je prerađen u bivšoj fabrici cementa.

Kasnih 90-tih godina i u periodu 2001-2007. godine bilo je nekoliko radova, kompleksnih studija i izvještaja koji su, koristeći podatke iz prethodnih istraživanja cementnih laporaca u ležištu "Potrlica" i kroz potvrdu njihovog kvaliteta u proizvodnji portland cementa u toku rada fabrike, ukazivali na visoku potencijalnost krovinskih laporaca u ležištu "Potrlica" i spoljašnjeg odlagališta "Jagnjilo" kao mineralne sirovine u industriji cementa.

Prosječna ukupna debljina krovinskih laporovitih sedimenata u ležištu "Potrlica" iznosi 100 m, sa odnosom učešća pojedinih srednjemiocenskih paketa ${}^5M_2: {}^6M_2: {}^7M_2: {}^8M_2 = 26 : 45 : 13 : 16$, pri čemu je odnos kvalitetne sirovine (prirodni cementni laporci i "visokoprocenčni" laporci) prema nekvalitetnoj (laporoviti krečnjaci) 74 : 26.

Ukupno odložene količine otkrivke u periodu 1990-2007. godine na spoljašnje odlagalište "Jagnjilo" iznose 28.410.948 m³ č.m., a na "Grevo" 4.460.282 m³ č.m., što čini ukupno na ova odlagališta 32.871.230 m³ č.m.

Prema podacima iz procesa proizvodnje Rudnika uglja po godinama, pri eksploataciji uglja iz ležišta "Potrlica", ukupno odložene količine otkrivke na odlagalištima "Jagnjilo" i "Grevo" u periodu 1990-2007. godine iznose oko 33.000.000 m³ č.m. (zaokruženo), odnosno, oko 59.000.000 t (zaokruženo).

Prema istim, proizvođačkim, podacima - ukupno odložene količine otkrivke na odlagalište "Jagnjilo" iz ležišta "Potrlica" za period 1990-2007.godine iznose oko 28.411.000 m³ č.m. ili oko 50.855.000 t, a njegov projektovani kapacitet omogućava odlaganje još oko 20 miliona m³ č.m. do završetka odlaganja.

U ovom momentu može se govoriti samo o navedenim 50.855.000 tona rezervi laporca i laporovitim krečnjaka, odnosno, 51.000.000 tona (zaokruženo) nedefinisanog rasporeda kvalitetnih i manje kvalitetnih masa u odlagalište koje će se, na osnovu prethodno urađenog Projekta detaljnih geoloških istraživanja, doistražiti.

S obzirom da će odlagalište biti dopunjavano novim količinama krovinskih laporaca, koji će se otkopavati pri eksploataciji uglja iz ležišta "Potrlica", ove rezerve će se povećavati.

Rezultati prosječnog hemijskog sadržaja po pojedinačnim litološkim članovima u ležištu "Potrlica" ukazuju da se odložena otkrivka može potpunije koristiti za proizvodnju cementa ako se koriguje laporcima iz dijelova sa nižim sadržajem CaCO₃ (prosjeak je 77, 92 %) iz ležišta "Potrlica".

Selektivnim otkopavanjem i transportom krovinskih laporaca odgovarajućeg kvaliteta u ležištu "Potrlica" postoji i mogućnost korekcije kvaliteta rezervi na "Jagnjilu" i njihovog potpunijeg korišćenja, odnosno, korišćenja u cjelosti.

Prema preliminarnim rješenjima i proračunima i pretpostavljenom kapacitetu eksploatacije, procijenjene rezerve od 51.000.000 t, pri procijenjenom iskorišćenju od 95 % (bez popravljavanja kvalitetnom sirovinom), obezbjeđuju eksploatacione rezerve cementnog laporca od oko 48.450.000 t. Ove rezerve, sa godišnjim kapacitetom najmanje 1.500.000 t/god., omogućavaju vijek eksploatacije od oko 32 godine.

Eksploatacija odlagališta cementnih laporaca sa "Jagnjila", u suštini, ima i povoljnih i nepovoljnih uticaja na životnu sredinu. Uklanjanjem ove deponije, značajan dio prostora u neposrednoj blizini Pljevalja se može privesti korisnijoj namjeni, zatim, dovešće do rasterećenja pritiska i eliminisanja mogućeg nastanka klizišta, odrona i drugih egzogenih pojava.

Nepovoljni uticaji su direktno vezani za sam čin otkopavanja, utovara i transporta sirovine sa svim posljedicama koje nastanu upotrebom mašina i opreme koje se koriste za te operacije.

Mogući povoljni i nepovoljni uticaji buduće eksploatacije laporaca sa odlagališta "Jagnjilo" na životnu sredinu definisaće se u skladu sa crnogorskim propisima, odnosno, izradom "Elaborata o procjeni uticaja površinske eksploatacije, transporta sirovine i tehnologija njene prerade u finalni proizvod." Budući koncesionar je dužan da, prije otpočinjanja koncesione djelatnosti, uradi navedeni Elaborat, koji predstavlja jedan od bitnih uslova za izdavanje odobrenja za izvođenje radova i odobrenja za upotrebu rudarskih i drugih objekata od Ministarstva za ekonomski razvoj koje je nadležno za rudarstvo i geološka istraživanja.

5. „Bobik“ – Čevo (AGK), Prijestonica Cetinje

Uvidom u dokumentaciju sa kojom raspolaže Ministarstvo ekonomije, utvrđeno je da na lokalitetu "Bobik" nijesu do sada izvođenja detaljna geološka istraživanja sa ciljem dokazivanja rezervi i kvaliteta arhitektonsko-građevinskog kamena.

Lokalitet arhitektonsko-građevinskog kamena "Bobik" nalazi na području Opštine Cetinje, od kojeg je udaljeno oko 35 km, u pravcu sjeverozapada. Lokalitet "Bobik" se nalazi neposredno uz regionalni asfaltni put, koji od Cetinja preko Čeva i Bijelih Poljana vodi do Nikšića. Prostor na kome se nalazi lokalitet "Bobik" pripada listu "Nikšić", 1:100 000, odnosno sekciji „Čevo“, 1:25 000, i zahvata površinu od 10,99 ha.

Područje u kome je smješten i predmetni lokalitet predstavlja u suštini južne i jugoistočne padine brdovitog dijela terena sa desne strane regionalnog puta Cetinje - Nikšić, sa karakterističnim okolnim uzvišenjima od 880 do 1.050 m.n.m. Lokalitet koji je predmet Inicijative se nalazi na padinama istoimenog uzvišenja Bobik (950 m.n.m.), po kome je lokacija i nazvana.

Značajni morfološki oblici koji se pojavljuju u ovom kraju su polja, uvale, dolovi, mnogobrojne plitke i duboke vrtače, jame, škrape i pećine.

Hidrografske prilike su odraz tipične kraške hidrografije i njenih fenomena i predstavlja bezvodno kraško područje. U bližem i širem području predmetnog lokaliteta nema stalnih vodotoka, niti izvora, tako da se lokalno stanovništvo snabdijeva vodom iz bistijerni.

U neposrednoj blizini ovog lokaliteta prolazi visoko-naponska mreža (dalekovod), a jednim dijelom istog prolazi nisko-naponska mreža, preko koje se okolno stanovništvo snabdijeva električnom energijom.

Prostor oko predmetnog lokaliteta je slabo naseljen. Najbliže naselje je Bašino selo, a na oko 800 m, vazdušnom linijom, jugoistočno od istog se nalazi naselje Ožegovice. Prostor koji je predmet ovog Plana je većim dijelom u svojini podnosioca zahtjeva za dodjelu koncesije DOO "Kobra" -Budva i pripada KO Ubli.

Na Nacrt Prostorno-urbanističkog plana Prijestonice, u kojem su definisana utvrđena ležišta mineralnih sirovina, kao koncesiona područja, Ministarstvo ekonomije je dalo pozitivno mišljenje.

Šire područje lokaliteta „Bobik“ izgrađuju bankoviti i slojeviti jedri krečnjaci, dolomitični krečnjaci i dolomiti, smeđe boje, gornjokredne starosti. U njima se pojavljuje tipična gornjokredna fauna (bioklasti rudista i hondrodonti).

Lokalitet "Bobik" izgrađuju, uglavnom, smeđi i tamno smeđi, debelo slojeviti (0,30-0,50 m) i bankoviti (0,60-1,20 m), podređeno pločasti <0,10 m, tanko slojeviti (0,10-0,20 m) i debelo bankoviti >1,20 m, jedri krečnjaci. Mjestimično se, u donjem dijelu stuba, javljaju dolomitični krečnjaci i podređeno dolomiti. Krečnjaci sadrže karakterističnu gornjokrednu faunu: miliolide, kineoline, zatim brojne hondrodonte (*Chondrodonta joannae*), kao i bioklaste rudista.

Kao što je već navedeno, na ovom lokalitetu nijesu vršena detaljna geološka istraživanja arhitektonsko-građevinskog kamena, tako da nema podataka o rezervama i kvalitetu arhitektonsko-građevinskog kamena.

Na bazi izvršene procjene na lokalitetu "Bobik", uzimajući u obzir površinu prostora i morfološke karakteristike, potencijalne geološke rezerve arhitektonsko-građevinskog kamena procijenjene su na 8.000.000 m³.

Sa aspekta primjene tehničko-tehnoloških rješenja otvaranja budućeg površinskog kopa, kao i instaliranja postrojenja za obradu mineralne sirovine, postoje dobri morfološki uslovi.

Prostor na koji se traži koncesija je ograničen pravim linijama koje prolaze kroz konturne tačke, sa sljedećim koordinatama:

KONTURNATAČKA	KOORDINATE	
	X	Y
A	4 714 325	6 572 471
B	4 714 496	6 572 408
C	4 714 525	6 572 425
D	4 714 562	6 572 542
E	4 714 615	6 572 581
F	4 714 687	6 572 596
G	4 714 791	6 572 675
H	4 714 700	6 572 768
I	4 714 662	6 572 748
J	4 714 541	6 572 756
K	4 714 444	6 572 698
L	4 714 390	6 572 686
M	4 714 361	6 572 638
N	4 714 178	6 572 656
O	4 714 179	6 572 587
A	4 714 325	6 572 471

Ukupna površina prostora za koji se traži koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju arhitektonsko-građevinskog kamena iznosi 250.000 m², odnosno 10,99 ha.

6. „Tospude“ (AGK), Prijestonica Cetinje

Uvidom u dokumentaciju, sa kojom raspolaže Ministarstvo ekonomije, utvrđeno je da na lokalitetu „Tospude“ nijesu do sada izvođenja detaljna geološka istraživanja sa ciljem dokazivanja rezervi i kvaliteta arhitektonsko-građevinskog kamena.

Lokalitet arhitektonsko-građevinskog kamena „Tospude“ nalazi na području Prijestonice Cetinje, na oko 5 km vazdušne linije sjeveroistočno od Grahova. Predmetni lokalitet je lociran u blizini mjesta: Tospude, Duboki do i Dolovi. Lokalitet „Tospude“ se nalazi u blizini regionalnog puta, koji od Grahova vodi prema Čevu i Cetinju. Sa ovog puta odvaja se makadamski put dužine oko 500 m koji vodi do samog lokaliteta. Traženi prostor „Tospude“ pripada geografskom listu „Nikšić“, 1:100 000, odnosno sekciji „Grahovo“, 1:25 000, i zahvata površinu od 12,45 ha.

Područje u kome je smješten i predmetni lokalitet predstavlja u suštini južne padine brdovitog dijela terena sa lijeve strane regionalnog puta Grahovo - Cetinje, sa karakterističnim okolnim uzvišenjima visine preko 900 m.n.m. Prema administrativnoj podjeli prostor na kome se nalazi predmetni lokalitet pripada Prijestonici Cetinje.

Značajni morfološki oblici koji se pojavljuju u ovom kraju su vrtače, jame i pećine, tipični predstavnici morfologije karsta.

Sa hidrogeološkog aspekta, odlike područja u kome se nalazi predmetni lokalitet „Tospude“ su, relativno, jednostavne. U širem području lokaliteta nema stalnih vodotoka, a rijetko stanovništvo se vodom snabdijeva iz bistijerni. U samom budućem istražno-eksploatacionom prostoru nema stalnih riječnih tokova, izvora, kao ni povremenih vodotoka.

Krečnjačko-dolomitski kompleks ovog područja ima pukotinsko-kavernoznu poroznost, a podzemne vode ovog kraja gravitiraju ka Jadranskom moru.

Visoko-naponska mreža prolazi kroz zaseoke Tospude i Duboki do, dok nisko-naponska mreža prolazi kroz sami lokalitet, preko koje se okolno stanovništvo snabdijeva električnom energijom.

Zemljiše na kojem se nalazi pojava predmetne mineralne sirovine je u vlasništvu porodice Kosović, čiji je član vlasnik privrednog društva "Katunjanin" d.o.o. – Herceg Novi, koji je podnositelj zahtjeva za dodjelu koncesije i pripada KO Grahovo i KO Kobilji do.

Uže i šire područje lokaliteta, je rijetko naseljeno. Naseljena mjesta su zbijenog, dinarskog tipa i predstavljena su selima i zaseocima, Tospude, Duboki do, Bogojev do, Zainovića guvno, Droškorički dolovi i dr.

Na Nacrt Prostorno-urbanističkog plana Prijestonice, u kojem su definisana utvrđena ležišta mineralnih sirovina, kao koncesiona područja, Ministarstvo ekonomije je dalo pozitivno mišljenje.

Lokalitet arhitektonsko-građevinskog kamena "Tospude" izgrađuju, uglavnom, svijetlo smeđi do bijeli, debelo slojeviti (0,3-0,5 m) i uglavnom bankoviti (0,60-1,20 m), debelo bankoviti (1,20-2,0 m), mjestimično i masivni >2,00 m, jedri, detritični krečnjaci donje jure - lijasa (J₁). Mjestimično, ali veoma rijetko, se javljaju dolomitični krečnjaci i podređeno dolomiti. Krečnjaci su ponekad onkoidni, a od faune najčešće sadrže brahiopode i alge.

Kao što je već navedeno, na ovom lokalitetu nijesu vršena detaljna geološka istraživanja arhitektonsko-građevinskog kamena, tako da nema podataka o rezervama i kvalitetu arhitektonsko-građevinskog kamena.

Na bazi izvršene procjene na predmetnom prostoru arhitektonsko-građevinskog kamena "Tospude", uzimajući u obzir površinu prostora i morfološke karakteristike, potencijalne geološke rezerve arhitektonsko-građevinskog kamena procijenjene su na oko 6.000.000 m³.

Sa aspekta primjene tehničko-tehnoloških rješenja otvaranja budućeg površinskog kopa, kao i instaliranja postrojenja za obradu mineralne sirovine, postoje dobri morfološki uslovi.

Prostor na koji se traži koncesija je ograničen pravim linijama koje prolaze kroz konturne tačke, sa sljedećim koordinatama:

KONTURNATAČKA	KOORDINATE	
	X	Y
A	4 722 588	6 560 278
B	4 722 785	6 560 118
C	4 722 823	6 560 076
D	4 722 889	6 560 800
E	4 723 003	6 560 787
F	4 723 150	6 560 918
G	4 723 200	6 560 169
H	4 723 094	6 560 149
I	4 723 093	6 560 089
J	4 722 890	6 560 056
K	4 722 824	6 560 144
L	4 722 782	6 560 379
M	4 722 696	6 560 395
N	4 722 608	6 560 323
A	4 722 588	6 560 278

Ukupna površina prostora za koji se traži koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju arhitektonsko-građevinskog kamena iznosi 165.000 m² (16,50 ha).

7. „Midova kosa“ – Budoš (TGK), opština Nikšić

Uvidom u dokumentaciju sa kojom raspolaže Ministarstvo ekonomije, utvrđeno je da je na ležištu „Midova kosa“ - Budoš pravo na eksploataciju tehničko-građevinskog kamena ranije imalo AD „Željezara“ - Nikšić, shodno Ugovoru, broj: 01-1067/1 od 23.03.2006. godine, i Aneksu I Ugovora. Ovaj Ugovor je raskinut na osnovu Zaključka Vlade Crne Gore, br. 03-760/6 (tač. 3) od 10.11.2011. godine, zbog toga što Koncesionar nije, u ostavljenom roku, pribavio nedostajuća odobrenja i saglasnosti koja su potrebna za zakonito izvođenje rudarskih radova na predmetnom ležištu.

Ležište tehničko-građevinskog kamena „Midova kosa“ u geografskom smislu pripada području opštine Nikšić. Nalazi se na sjevernim obroncima planine Budoš (1.215 m.n.m.), koja se uzdiže neposredno iznad južnog oboda Nikšićkog polja. Nadmorska visina dijela Nikšićkog polja koji se nalazi sjeverno od planine Budoš (Budoške bare, Straševina, Kličevo i Suvo polje) se kreće od 603,1 do 618,1 m.n.m. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Midova kosa“ udaljeno je od Nikšića oko 5 km, a pripada geografskom listu Nikšić, 1:100 000, odnosno sekciji „Carev most 2“, 1:25 000 i zahvata površinu od 4,515 ha. Ležišta je novim lokalnim asfaltnim putem, dužine oko 1 km, povezano sa magistralnim putem E-762 Nikšić-Podgorica, a istim lokalnim putem, dužine oko 1,5 km, i sa željezničkom prugom Nikšić-Podgorica i starim putem Nikšić-Podgorica.

U granicama ležišta nema naselja, a ista se nalaze uglavnom na perifernim dijelovima prostora. Zemljište, koje je u državnom i privatnom vlasništvu, obraslo je niskom šumom i kamenito, zbog čega je teško prohodno. Prema katastarskim klasifikacijama zemljište obuhvaćeno istražno-eksploatacionim prostorom pripada neplodnom zemljištu i šumama niže klase.

U narednoj tabeli su date koordinate konturnih tačaka, dužine strana i kote, kao i površina ležište tehničko-građevinskog kamena „Midova kosa“:

TAČKA	KOORDINATE			DUŽINA STRANA (m)	POVRŠINA (ha)
	X	Y	Z		
A	4 732 317	6 578 105	735	AB=226	4,515
B	4 732 278	6 578 366	709	BC=50	
C	4 732 249	6 578 408	730	CD=86	
D	4 732 163	6 578 415	770	DE=131	
E	4 732 109	6 578 300	788	EF=213	
F	4 732 200	6 578 112	764	FA=118	

U geološkoj građi šireg područja ležišta tehničko-građevinskog kamena „Midova Kosa“ učestvuju: tvorevine lijasa (J_1), krečnjaci i dolomiti dogera i malma ($J_{2,3}$), krečnjaci i dolomiti donje krede (K_1), krečnjaci i dolomiti cenomana (K_2^1) i turona (K_2^2), rudistni krečnjaci konijaka (K_2^3) i kvartarne tvorevine (Q).

Ležište tehničko-građevinskog kamena „Midova kosa“ izgrađuju, najvećim dijelom, karbonatni sedimenti malma (J_3 -titon), predstavljeni smeđim, svjetlosmeđim i bjeličastim slojevitim, debeloslojevitim i bankovitim, slabobituminoznim, tektoniziranim i djelimično prekrystalisanim krečnjacima sa nepravilnim proslojcima dolomitičnih krečnjaka. Dolomiti su pretežno sitnozrni, kasnodijagenetskog tipa. Ovi sedimenti ne sadrže makrofaunu, ali su bogati mikrofossilima, gdje preovlađuju alge, tintinide, bentoske foraminifere, kopolite i dr. Krečnjaci su ispresjecani kalcitskim žicama i ispunama od kalcita i crvenim siltom.

Rezerve tehničko-građevinskog kamena u ležištu „Midova kosa“ date su u Elaboratu o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi tehničko-građevinskog kamena ležišta „Midova kosa“ – Budoš, stanje 31.12.2009. godine, koji je ovjeren Rješenjem Ministarstva ekonomije, broj: 01-387/2 od 08.02.2011. godine, kako slijedi:

REZERVE	KATEGORIJA		UKUPNE REZERVE T-G Kamena (m ³)
	B	C ₁	B+C ₁
Geološke	869.650	114.500	984.150
Bilansne	869.650	114.500	984.150
Eksploatacione	782.685	103.050	885.735

Kvalitet tehničko-građevinskog kamena u ležištu "Midova kosa" ispitan je na ukupno osam proba za djelimična ispitivanja i jednoj probi za kompletna ispitivanja fizičko-mehaničkih svojstava kamena. Na osnovu rezultata laboratorijskih ispitivanja tehničko-građevinskog kamena iz ležišta "Midova kosa", dato je mišljenje da ispitivana sirovina može imati široku primjenu, i to:

- za proizvodnju agregata za klasične i savremene podloge za puteve,
- za proizvodnju agregata za izradu habajućih slojeva od asfaltnih betona za puteve sa srednjim i lakim saobraćajnim opterećenjem,
- kao tucanik u zastorima željezničkih pruga,
- za proizvodnju agregata za izradu betona,
- za sve vrste hidrotehničkih radova,
- u industriji šećera, i
- u metalurške svrhe.

Eksploatacija i prerada tehničko-građevinskog kamena na ležištu "Midova kosa" se odvijala, počev od 1984. godine, prvenstveno za potrebe Željezare – Nikšić, za proizvodnju industrijskog kreča, koji ista koristi u procesu proizvodnje čelika.

Površinski kop i osnovna etaža na koti 708 su otvoreni pristupnim putem izgrađenim od lokalnog puta Carev most – Bijele Poljane, sa kote 622. Sa platoa radne etaže je urađena kosa sipka, pod uglom od 55°, do kote 636. Na koti 632 je instalirano drobilno postrojenje i potkop sa transportnom trakom koja dolazi do postrojenja za klasiranje, lociranim pored puta Carev most – Bijele Poljane.

Površinski kop "Midova kosa" – Budoš na kome se, u prethodnom periodu, vršila eksploatacija tehničko-građevinskog kamena je brdskog tipa i njime je obuhvaćena stijenska masa od kote 708 prema vrhu brda Budoš.

Tehnološki proces otkopavanja se sastojao od izvođenja bušačko-minerskih radova, gravitacionog obaranja odminiranog materijala na osnovnu radnu etažu i njegov odvoz do sipke. Odminirani materijal se kroz sipku gravitaciono spušta do čeljusne drobilice, a zatim trakom do postrojenja za klasiranje. Kameni agregat od 32 do 55 mm se upotrebljava za pečenje kreča, a ostali agregati se koriste u građevinarstvu.

Napomena: Prostornim planom Crne Gore do 2020. godine, u potpoglavlju 3.2.2. Mineralne sirovine, u dijelu koji se odnosi na tehničko-građevinski kamen (str. 24), naveden je i kamenolom (majdan) Midova kosa – Budoš kao aktivan.

Zahtjev za dodjelu koncesije dostavilo je „Toscelik Alloyed Engineering Steel“ – Nikšić.

8. „Vinići“ (AGK), opština Danilovgrad

Istražno-eksploatacioni prostor pojave arhitektonsko-građevinskog kamena „Vinići“ kod Danilovgrada nalazi se na karstnom prostoru sela Vinići, na jugoistočnim padinama uzvišenja Hum (440 m.n.m.). Od Danilovgrada je udaljen, sjeverno, oko oko 8 km, sa kojim je povezan lokalnim asfaltnim putem širine oko 4 m. Sa ovog puta, u mjestu Vinići, odvaja se lokalni makadamski put dužine od oko 50 m koji vodi do istražno-eksploatacionog prostora. Na oko 350 m.n.m..

Istražno-eksploatacioni prostor „Vinići“ administrativno pripada opštini Danilovgrad. Zahvata površinu od oko 3,83 ha.

Prema kartografskoj podjeli, pojava arhitektonsko-građevinskog kamena „Vinići“ pripada topografskom listu Danilovgrad, 1:100 000, sekciji Danilovgrad, 1:25 000.

Prema katastarskoj podjeli pripada KO Slap i obuhvata sljedeće katastarske parcele: 827, 828, 829, 2160/2 (pravo korišćenja AD „Mermer“ – Danilovgrad i na njima postoje tereti i ograničenja), 823, 824, 825 (svojina AD „Mermer“ – Danilovgrad).

Ministarstvo održivog razvoja i turizma dostavilo je Ministarstvu ekonomije Nacrt Prostorno-urbanističkog plana opštine Danilovgrad, br.04-2137 od 15.11.2013. godine, na mišljenje. Uvidom u Nacrt predmetnog plana, konstatovano je da istražno-eksploatacioni prostor „Vinići“ definisan u istom.

Koordinate graničnih tačaka istražno-eksploatacionog prostora „Vinići“, dužine strana i površina dati su u sljedećoj tabeli:

TAČKA	KOORDINATE		POVRŠINA (ha)
	X	Y	
1	4 719 178	6 589 915	3,83
2	4 719 196	6 589 929	
3	4 719 232	6 589 947	
4	4 719 269	6 589 953	
5	4 719 318	6 589 981	
6	4 719 366	6 590 020	
7	4 719 318	6 590 063	
8	4 719 269	6 590 105	
9	4 719 238	6 590 101	3,83
10	4 719 194	6 590 044	
11	4 719 173	6 590 022	
12	4 719 153	6 590 012	
13	4 719 304	6 590 050	
14	4 719 331	6 590 018	
15	4 719 346	6 590 038	
16	4 719 258	6 590 132	
17	4 719 217	6 590 069	
18	4 719 207	6 590 020	

Na predmetnom lokalitetu nema stalnih niti privremenih vodotoka. Najbliži povremeni tok je Oravik koji se nalazi sjeveroistočno na oko 750 m vazdušne linije.

Na lokalitetu i njegovoj neposrednoj blizini nema stalnih naselja. Najbliže kuće se nalaze na oko 250 m vazdušnom linijom u pravcu sjevera i sjeveroistoka.

Trafostanica se nalazi na udaljenosti od oko 100 m od lokaliteta „Vinići“.

Na terenu obuhvaćenom istražno-eksploatacionim prostorom „Vinići“ vršena su osnovna geološka istraživanja, kroz izradu Osnovne geološke karte, OGK SFRJ; 1:100 000, list Titograd, a detaljna geološka istraživanja nijesu vršena.

U periodu 1962-1966. Godine, u okviru izrade OGK, lista Titograd, za ovaj prostor je urađena Geološka karta, 1:25 000. Prema tim podacima teren lokaliteta „Vinići“ izgrađuju žuto-bjeličasti bankoviti i masivni gornjokredni krečnjaci gdje su prisutna dva sistema pukotina, pružanja sjeveroistok-jugozapad i sjeverozapad-jugoistok. Padni uglovi pukotina su vrlo strmi.

S obzirom da se radi o pojavi arhitektonsko-građevinskog kamena, praktično, neistraženoj, a prema dosadašnjim podacima i ispitivanjima sa dosta nepovoljnim strukturnim sklopom, iskorišćenje stijenske mase u komercijalne blokove iznosilo bi oko 15%.

Na osnovu podataka iz fonda za tehničku dokumentaciju AD „Mermer“ – Danilovgrad, procijenjene rezerve stijenske mase iznose 750.000 m³.

O kvalitativnim karakteristikama može se govoriti jedino na osnovu analogije sa sličnim ležištima, koja su nastala u sličnim geološkim uslovima i koja imaju veći stepen istraženosti. Na osnovu analize postojećih podataka može se pretpostaviti da će mineralna sirovina sa ovog lokaliteta ispuniti uslove za primjenu kao arhitektonsko-građevinski kamen.

9. „Kriva Ploča“ (AGK), opština Danilovgrad

Istražno-eksploatacioni prostor pojave arhitektonsko-građevinskog kamena „Kriva Ploča“ nalazi se sjeverno od Danilovgrada, sa kojim je povezano lokalnim asfaltnim putem dužine 6 km i širine od oko 4 m, za selo Slatina. Predmetni lokalitet se nalazi na od oko 310 m.n.m. i administrativno pripada opštini Danilovgrad. Zahvata površinu od oko 12,77 ha.

Prema kartografskoj podjeli pojava arhitektonsko-građevinskog kamena „Kriva Ploča“ pripada topografskom listu Danilovgrad, 1:100 000, sekcija Spuž, 1:25 000.

Na predmetnom ležištu vršena je eksploatacija 70-tih i 80-tih godina prošlog vijeka. U 1979. godini eksploatacija je iznosila oko 105 m³, a 1980. godine 484 m³ blokova.

Koordinate graničnih tačaka istražno-eksploatacionog prostora, dužine strana i površina dati su sljedećoj tabeli:

TAČKA	KOORDINATE		DUŽINA STRANA (m)	POVRŠINA (ha)
	X	Y		
A	4 715 865	6 593 100	A-B = 530	12,77
B	4 715 880	6 593 630	B-C = 210	
C	4 716 070	6 593 530	C-D = 140	
D	4 715 980	6 593 435	D-E = 150	
E	4 716 115	6 593 360	E-F = 50	
F	4 716 135	6 593 400	F-G = 120	
G	4 716 120	6 593 515	G-H = 220	
H	4 716 340	6 593 465	H-I = 120	
I	4 716 225	6 593 425	I-J = 140	
J	4 716 155	6 593 300	J-K = 200	
K	4 716 135	6 593 100	K-A = 270	

Prema katastarskoj podjeli područje pojave arhitektonsko-građevinskog kamena „Kriva Ploča“ pripada KO Podkraj i KO Slatina.

Prema podacima Uprave za nekretnine, Područna jedinica Danilovgrad, istražno-eksploatacioni prostor „Kriva Ploča“ obuhvata skjedeće katastarske parcele: 265 (svojina Zavoda za zapošljavanje CG, zabrana raspolaganja i opterećenje-fiducijarni prenos prava svojine, datum upisa 18.10.2006. godine), 284 (svojina opštine Danilovgrad), 1642, 1643 (svojina AD „Mermer“ – Danilovgrad, pod hipotekama, datum upisa 12.06.2006. i 04.06.2008. godine) i 1644 (Uprava za puteve, korišćenje).

Ministarstvo održivog razvoja i turizma dostavilo je Ministarstvu ekonomije Nacrt Prostorno-urbanističkog plana opštine Danilovgrad, br.04-2137 od 15.11.2013. godine, na mišljenje. Uvidom u Nacrt predmetnog plana, konstatovano je da istražno-eksploatacioni prostor „Kriva Ploča“ definisan u istom.

Na području istražno-eksploatacionog prostora „Vinići“ nema stalnih niti povremenih vodotoka. U neosrednoj blizini lokaliteta naseljenost je veoma rijetka. Prve kuće se nalaze na nekoliko stotina metara udaljenosti od ležišta.

Na terenu obuhvaćenom predmetnim istražno-eksploatacionim prostorom vršena su osnovna geološka istraživanja kroz izradu Osnovne geološke karte, OGK SFRJ, 1:100 000, list Titograd.

Na ležištu „Kriva Ploča“ 1973. godine su izvedena detaljna geološka istraživanja. Laboratorijska ispitivanja su urađena 1974. godine.

Na osnovu podataka dobijenih iz navedenih istraživanja, da se zaključiti da predmetno ležište izgrađuju masivni krečnjaci mastrihta (senon), bjeličaste do krem boje. Krečnjaci su slabokristalasti, rjeđe dolomitizirani. Karakterističan je sistem pukotina, rastojanja 2 do 30 m, pravca pružanja SSI – JJZ. U morfološkom pogledu ležište čini jedinstvenu cjelinu, a uzdignutom formom izdvaja se od okolnog, izrazito, karstifikovanog terena.

Na osnovu postojećih podataka i preliminarnih terenskih opažanja, a s obzirom na način pojavljivanja sedimenata, uticaja tektonike i karstifikacije u pripovršinskom dijelu, mogućnost dobijanja komercijalnih blokova može se utvrditi tek nakon projektovanja i izvođenja detaljnih geoloških istraživanja.

Prema postojećim podacima iskorišćenje stijenske mase u komercijalne blokove iznosilo bi oko 15 %.

Na osnovu postojećih podataka, potencijalne rezerve arhitektonsko-građevinskog kamena su procijenjene na 525.000 m³ č.s.m..

Za sada se o kvalitetu mineralne sirovine može govoriti na osnovu Uvjerenja o ispitivanju kamena od 25.03.1974. godine, koji je uradio Institut za ispitivanje materijala SR Srbije. Na osnovu utvrđenih svojstava i iskustva sa primjenom sličnih materijala koji se eksploatišu na više mjesta u Crnoj Gori, obrađivači ovog Izvještaja su dali sljedeće mišljenje za primjenu krečnjaka:

- za spoljašnja oblaganja kamen se može upotrijebiti, ali će tokom vremena dobiti bjeličastu, praškastu prevlaku i izgubiti sjaj, što će biti od uticaja na opšti izgled,
- za unutrašnja vertikalna oblaganja kamen se može upotrijebiti bez ikakvih ograničenja,
- za unutrašnja horizontalna oblaganja može se upotrijebiti samo na površinama koje neće biti izližene izrazito velikom pješačkom prometu, jer kamen ne posjeduje visoku otpornost prema habanju,
- za spoljašnja horizontalna oblaganja kamen se ne preporučuje.

Na osnovu analiza postojećih podataka, može se pretpostaviti da će mineralna sirovina sa predmetnog lokaliteta ispuniti uslove za primjenu kao arhitektonsko-građevinski kamen.

10. „Otilovići“ (mrkolignitni uglj), opština Pljevlja

Manji miocenski basen Otilovići, u okviru kojeg se nalazi istoimeno ležište mrkolignitnog uglja, udaljen je od Pljevalja oko 3,5 km u pravcu jugoistoka. Pripada listu „Pljevlja“, 1:100 000.

Istražno-eksploatacioni prostor ležišta „Otilovići“, sa površinom oko 140 ha, predstavlja jednu manju paleokarstnu depresiju pružanja sjeverozapad-jugoistok. Po obodnim dijelovima basena uzdižu se krečnjački tereni Zagrada i Vijenca, na čijim se padinama nalaze seoska domaćinstva i individualne stambene zgrade, kao i jedan broj individualnih stambenih objekata u samom basenu.

Koordinate graničnih tačaka istražno-eksploatacionog prostora i površina dati su sljedećoj tabeli:

TAČKA	KOORDINATE		POVRŠINA (ha)
	X	Y	
A	4 800 640	6 613 870	140
B	4 800 640	6 614 060	
C	4 799 830	6 615 020	
D	4 799 120	6 615 350	
E	4 798 900	6 615 220	
F	4 798 700	6 614 730	
G	4 799 460	6 614 310	
H	4 800 110	6 614 000	

Prosječna nadmorska visina je oko 900 m. Basen sa miocenskim sedimentima je ispresijecan (poprijeko i po dužoj osi) nasutim ili zemljanim putevima.

Istražno-eksploatacioni prostor „Otilovići“ administrativno pripada opštini Pljevlja, a prema katastarskoj podjeli, pripada KO Otilovići. Nosioci prava svojine i prava korišćenja su određena pravna i fizička lica, tako da će budući Koncesionar morati rješavati imovinsko-pravne odnose, u skladu sa zakonom.

Prema Prostorno-urbanističkom planu opštine Pljevlja do 2020. godine, namjena predmetnog prostora je ležište minerala-ugalj.

U području Otilovića nema stalnih površinskih tokova, jer ima sve odlike karsta sa kotama iznad nivoa korita kanjona rijeka Čehotine koja protiče južno i jugozapadno od Otilovića.

Na jugozapadu, takođe u krečnjaku, nalazi se strmo korito-klisura Suvog potoka, povremenog toka, koji se u južnom dijelu Otilovića uliva u Čehotinu. Na sjeveroistočnoj strani nalazi se još jedan povremeni potok Medlje. Oba ova potoka egzistiraju samo u sezoni kiša.

U južnom dijelu Otilovića, u kanjonskom dijelu rijeke Čehotine, nalazi se akumulaciono jezero „Otilovići“, dugačko oko 12 km.

Snabdijevanje električnom energijom je moguće regulisati na zadovoljavajući, s obzirom da postoji mreža sa postojeća naselja i da se u neposrednoj blizini nalazi regionalni dalekovod. Kroz buduće eksploataciono polje prolazi 35 KV dalekovod Guke-Mataruge.

Šire područje, u okviru njega i basen „Otilovići“, obuhvaćen je izradom Osnovne geološke karte, 1:100 000, list „Pljevlja“, u periodu 1965-1972. godine, sa Tumačem, izradom Detaljne geološke karte, 1:10 000, Pljevaljskog ugljonosnog basena i izradom Detaljne geološke kartemalih neogenih basena opštine Pljevlja, 1:10 000, 1984. godine.

U periodu 1986-1987. godine, kroz osnovna geološka istraživanja urađene su detaljne geološke karte, 1:10 000 i 1:2 500, na površini od oko 150 ha.

Dobijeni rezultati sintetizovani su u „Elaboratu o izvršenim osnovnim geološkim istraživanjima malih ugljonosnih basena okoline Pljevalja“.

Nastavak geoloških istraživanja u basenu Otilovići uslijedio je u toku perioda 1988-1989. godine. Rezultati tih istraživanja sintetizovani su u „Elaboratu o izvršenim detaljnim geološkim istraživanjima uglja u basenu Otilovići“, 1990. godine. U toku ovog perioda izvršeno je i inženjerskegeološko i hidrogeološko kartiranje, 1:2 500, basena i užeg oboda, kao i svi prateći geološki i laboratorijski radovi.

Sva navedena istraživanja rezultirala su izradom „Elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi uglja basena Otilovići, stanje 31.12.1991. godine“, koji je ovjeren od strane nadležnog državnog organa za geološka istraživanja i rudarstvo.

U geološkoj građi terena Otilovića zastupljene su karbonatne stijene srednjeg i gornjeg trijasa i jezerski sedimenti neogena.

Na osnovu podataka iz ovjerenog „Elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi uglja u basenu Otilovići, stanje 31.12.1991. godine“, utvrđeno je sljedeće:

Rezerve

Struktura rezervi prema stepenu poznavanja je **99,5 % B kategorije i 0,5 % C₁ kategorije.**

Ukupne geološke rezerve:	3 508 000 t
Bilansne rezerve:	3 421 000 t
Eksploatacione rezerve:	3 079 000 t

Eksploatacione rezerve dobijene su na osnovu predviđenog iskorišćenja pri eksploataciji od 90 % bilansnih rezervi.

Kvalitet

Kvalitet uglja je utvrđen tehničkom analizom pojedinačnih uzoraka iz jezgra bušotina, pri čemu je ispitivan: sadržaj vlage, pepela, sumpora (ukupnog i sagorljivog), koksa, C-fixa, isparljivih i sagorljivih materija u uglju, DTE i GTE.

Zm (t/m ³)	Wu (%)	P (%)	Su (%)	Ss (%)	Sp (%)	Kok. (%)	Ispar. (%)	Sagor. (%)	C-fix (%)	DTE (KJ/kg)	GTE (KJ/kg)
1,32	37,42	13,70	0,80	0,19	0,61	36,92	26,85	48,46	25,34	10 510	12 032

Srednji kvalitet uglja u geološkim rezervama ležišta „Otilovići“, iskazan preko donjeg toplotnog efekta, iznosi 10 510 KJ/kg, prema čemu je svrstan u mrkolignitne (meke mrke) ugljeve.

Zapreminska masa

Zapreminska masa (srednja vrijednost) uglja u ležištu „Otilovići“ iznosi 1,32 t/m³.

11. „Mataruge“ (mrkolignitni ugalj), opština Pljevlja

Istražno-eksploatacioni prostor ležišta mrkolignitnog uglja „Mataruge“ nalazi se oko 20 km jugoistočno od Pljevalja, putem prema Bijelom Polju, a ataru istoimenog sela.

S obzirom na dosadašnji nivo istraženosti, nije moguće precizno definisati konture budućeg eksploatacionog polja. Na topografskoj osnovi (u prilogu) 1:25 000, ucrtane su orjentacione konture istražno-eksploatacionog prostora, sa prethodnim poznavanjem nulte konture ležišta uglja i granice neogenih sedimenata. Znači, u prilogu su ucrtane konture istražno-eksploatacionog prostora ležišta „Mataruge“, koji je ograničen stranama koje prolaze kroz tjemena geodetskih tačaka sa datim pravouglim koordinatama. Pored koordinata tačaka date su i dužine starana, kao i površina, u sljedećoj tabeli:

TAČKA	KOORDINATE		DUŽINA STRANA (m)	POVRŠINA (km ²)
	X	Y		
A	4 794 500	6 617 000	A-B = 3 000	15
B	4 794 540	6 620 000	B-C = 4 000	
C	4 790 500	6 620 000	C-D = 2 200	
D	4 788 620	6 618 840	D-E = 140	
E	4 788 640	6 618 700	E-F = 2 500	
F	4 790 480	6 617 000	F-A = 4 000	

Istražno-eksploatacioni prostor ležišta mrkolignitnog uglja „Mataruge“ administrativno pripada opštini Pljevlja, a prema katastarskoj podjeli pripada KO Mataruge i KO Ljutići. Vlasnici zemljišta centralnog dijela mataruškog polja sa neposrednim obodom su fizička lica i određena pravna lica, gdje se planira otvaranje površinskog kopa „Mataruge“. S obzirom na navedeno, potrebno je izvršiti eksproprijaciju zemljišta, u skladu sa zakonom.

Prema Prostorno-urbanističkom planu opštine Pljevlja do 2020. godine, namjena predmetnog prostora je ležište minerala-ugalj.

Na obodu Mataruškog polja, u selima Mataruge i Ljutići, izgrađeno je oko 30-tak seoskih stambenih jedinica sa štalama i pomoćnim objektima. Šire područje gravitira prema Matarugama, sada centru Mjesne zajednice sa Osnovnom školom.

Mataruge su sa Pljevljima povezane asfaltnim putem dužine oko 20 km. U nastavku pomenutog puta prema Slijepač mostu Mataruge imaju izlaz na Jadransku magistralu preko Bijelog Polja.

Napajanje električnom energijom se vrši preko visokonaponske mreže iz Mataruga, do svih seoskih domaćinstava.

Istraživanja uglja u ležištu „Mataruge“ vršena su u dva navrata: u periodu 1951-1954. godine i u periodu 1987-1992. godine.

Bez obzira na značajan obim istraživanja iz navedenih perioda, raspoloživi podaci su samo informativnog karaktera, bez mogućnosti da se na bazi njih mogu definisati rezerve i kvalitet uglja. Stoga je u periodu 1987-1989. godine Zavod za geološka istraživanja-Titograd pristupio sistematskim istraživanjima uglja u ležištu kroz geološka, hidrogeološka i inženjersko-geološka istraživanja. Istraživanja su imala za cilj da se upoznaju i utvrde ležišni uslovi, zalijeganje i prostiranje, veličina, oblik i građa ležišta, kvalitativne karakteristike i tehnološka svojstva predmetne mineralne sirovine, kao i da se utvrde (razjasne) hidrogeološki i inženjerskogeološki uslovi u obimu koji omogućava dobijanje osnovnih elemenata za detaljna geološka istraživanja.

Prema podacima iz „Završnog izvještaja o osnovnim geološkim istraživanjima uglja u basenu Mataruge kod Pljevalja“ (1992. godina), rezerve uglja u ležištu iznose:

KLASA REZERVNI	REZERVE (t)	OSNOVNI POKAZATELJI KVALITETA			
		Wu (%)	P (%)	Su (%)	DTE (KJ/kg)
Ukupne rezerve	7 748 830	35,08	25,61	1,07	8 149
Bilansne rezerve	7 419 958	34,78	26,64	1,05	8 350
Vanbilans.rezerve	328 872	37,25	20,41	1,10	7 664

Obrazloženje

Koncesije za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina definisana su Zakonom o geološkim istraživanjima („Sl.list RCG“, br. 28/93, 27/94, 42/94 i 26/07), Zakonom o rudarstvu („Sl.list CG“, br.65/08) i Zakonom o koncesijama („Sl.list CG“, br.8/09) kojim je uređen način i postupak dobijanja koncesija za korišćenje prirodnog bogatstva-mineralnog resursa.

S obzirom da su određena pravna lica podnijela inicijativu za dodjelu koncesija za korišćenje mineralnih sirovina, Ministarstvo ekonomije, na osnovu ocjene da su inicijative prihvatljive, predlaže Vladi Crne Gore da se iste uvrste u Plan davanja koncesija za 2014. godinu.

Komisija za procjenu opravdanosti inicijativa, koju je obrazovalo Ministarstvo ekonomije, izvršila je terenski obilazak lokaliteta svih lokaliteta datih u ovom Planu i na osnovu geodetskog rekognosciranja utvrdila na topografskoj osnovi, 1:25 000, koordinate konturnih tačaka i površinu istih.

Komisija je na osnovu izvršene prethodne prospekcije (metoda vizuelnog otkrivanja i praćenja izdanaka rudnog tijela na površini – tzv. neposredna indicija) i podataka iz Osnovne geološke karte, 1:100 000, izvršila procjenu uslova za geološke i eventualne eksploatacione radove.

Komisija je inicijative investitora procijenila, sa aspekta potencijalnih geoloških rezervi i saznanja o kvalitetu istih i uslovima za eksploataciju, povoljnom za dodjelu koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju predmetnih mineralnih sirovina.

Prilikom odabira istražno-eksploatacionih prostora vodilo se računa o prostorno-planskoj dokumentaciji, kako ne bi došlo do konflikta plana eksploatacije i prostorno-urbanističkog plana, o samoj poziciji prostora (nalaze se u široj okolini navedenih opština na, uglavnom, državnom zemljištu i u blizini nema naselja), kao i o zainteresovanosti određenih investitora za dodjelu koncesija.

POSTUPAK ZA DAVANJE KONCESIJA

Na osnovu člana 17 Zakona o koncesijama, postupak za davanje koncesija pokreće nadležni organ izradom Koncesionog akta, u skladu sa predmetnim Planom.

Postupak iz stava 1 člana 17 može se pokrenuti i na inicijativu zainteresovanog lica.

U skladu sa članom 41 zainteresovano lice može nadležnom organu podnijeti inicijativu za pokretanje postupka davanja koncesije koja nije sadržana u Planu iz člana 7 stav 1 Zakona o koncesijama. Uz zahtjev, shodno stavu 2 navedenog člana, zainteresovano lice podnosi ministarstvu podatke i informacije potrebne za pripremu Koncesionog akta

ROKOVI ZA OBJAVLJIVANJE JAVNOG OGLASA ZA DAVANJE KONCESIJA

Postupak za davanje koncesija pokreće Ministarstvo ekonomije izradom Koncesionog akta, u skladu sa Godišnjim planom iz člana 7 Zakona o koncesijama. Takođe, kao što je već navedeno, postupak se može pokrenuti i inicijativom zainteresovanog lica.

Koncesioni akt usvaja Vlada Crne Gore, s tim što prethodno, prije njegovog dostavljanja na usvajanje, ministarstvo organizuje i sprovodi javnu raspravu u roku od 15 do 30 dana od dana upućivanja Javnog poziva za javnu raspravu.

Nakon usvajanja Koncesionog akta, u skladu sa zakonom, ministarstvo je dužno da objavi Javni oglas za davanje koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina.

Rokovi na koji se daju koncesije određuju se na osnovu predmeta koncesije, vremena potrebnog za povrat investicija i ostvarivanje dobiti po osnovu koncesione djelatnosti.

Rok trajanja koncesije za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina ne može biti duži od 30 godina.